

Genomikai vizsgálatok jelentősége a daganatterápiában

Csuka Orsolya

Országos Onkológiai Intézet

Pathogenetikai Osztály

Budapest 2011. április

norwegian financial mechanism

norway
grants

Integrált kliniko-genomikai modell kialakítása a daganatos betegek személyre szabott orvoslására

1. Molekuláris staging

Daganat progresszió

2. Primér tumorok genomikai mintázata

Mutáció és génexpresszió

Prognózis, új terápiás targetek

3. A daganat farmako-genomikai jellemzése

Individualizált terápiás protokoll

Mikrometasztázisok kimutatásának stratégiája

mRNS

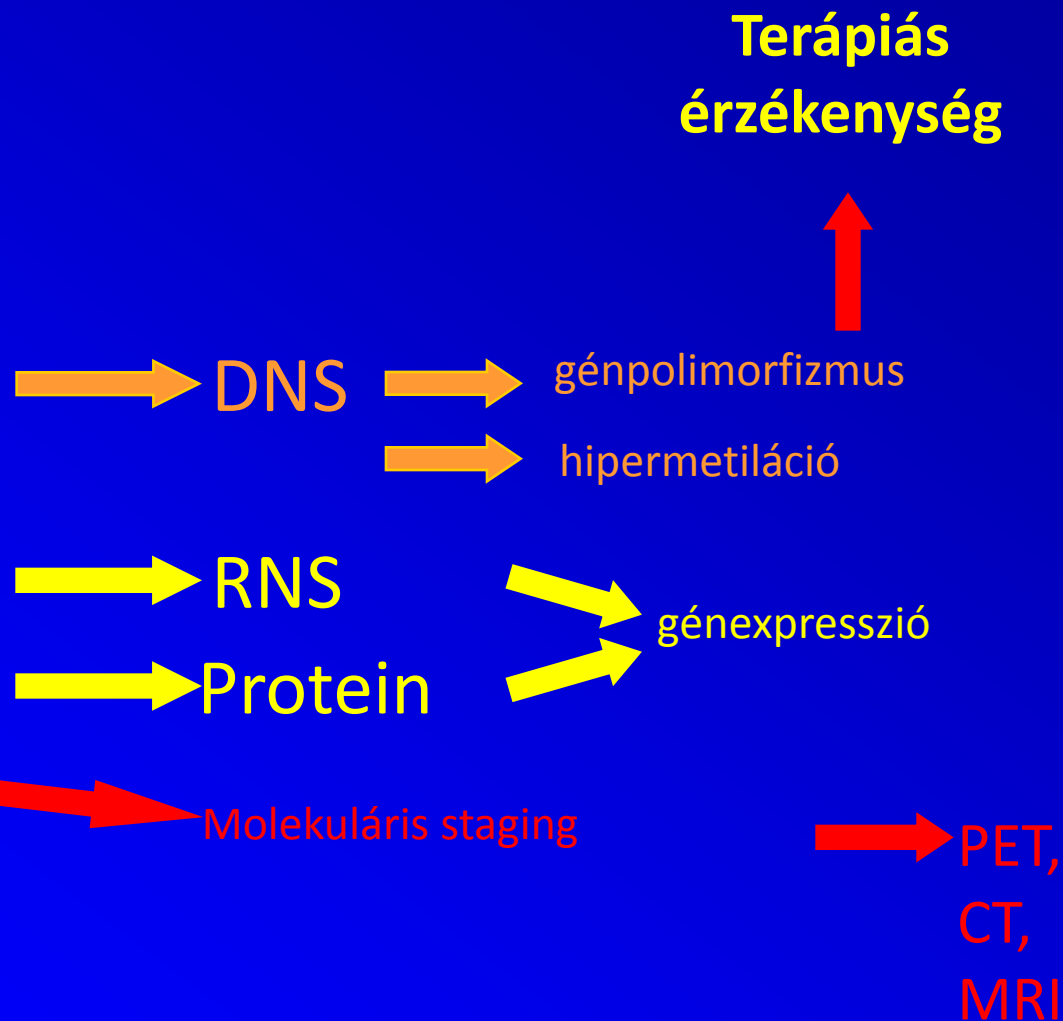
- Epithel eredet
citokeratin RT-PCR
- Tumorspecifikus
markerek RT-PCR
CEA

DNS
károsodások

1. Primer tumorok
genetikai
károsodásának
jelemzése
p53, K-ras, APC
2. Mikrometasztázisok
azonosítása DNS
károsodás alapján

Keringő daganatsejtek izolálása

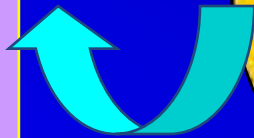

**Keringő
daganat
sejtek**

**Hiper-
metiláció
vizsgálata**

**Szérum
DNS**

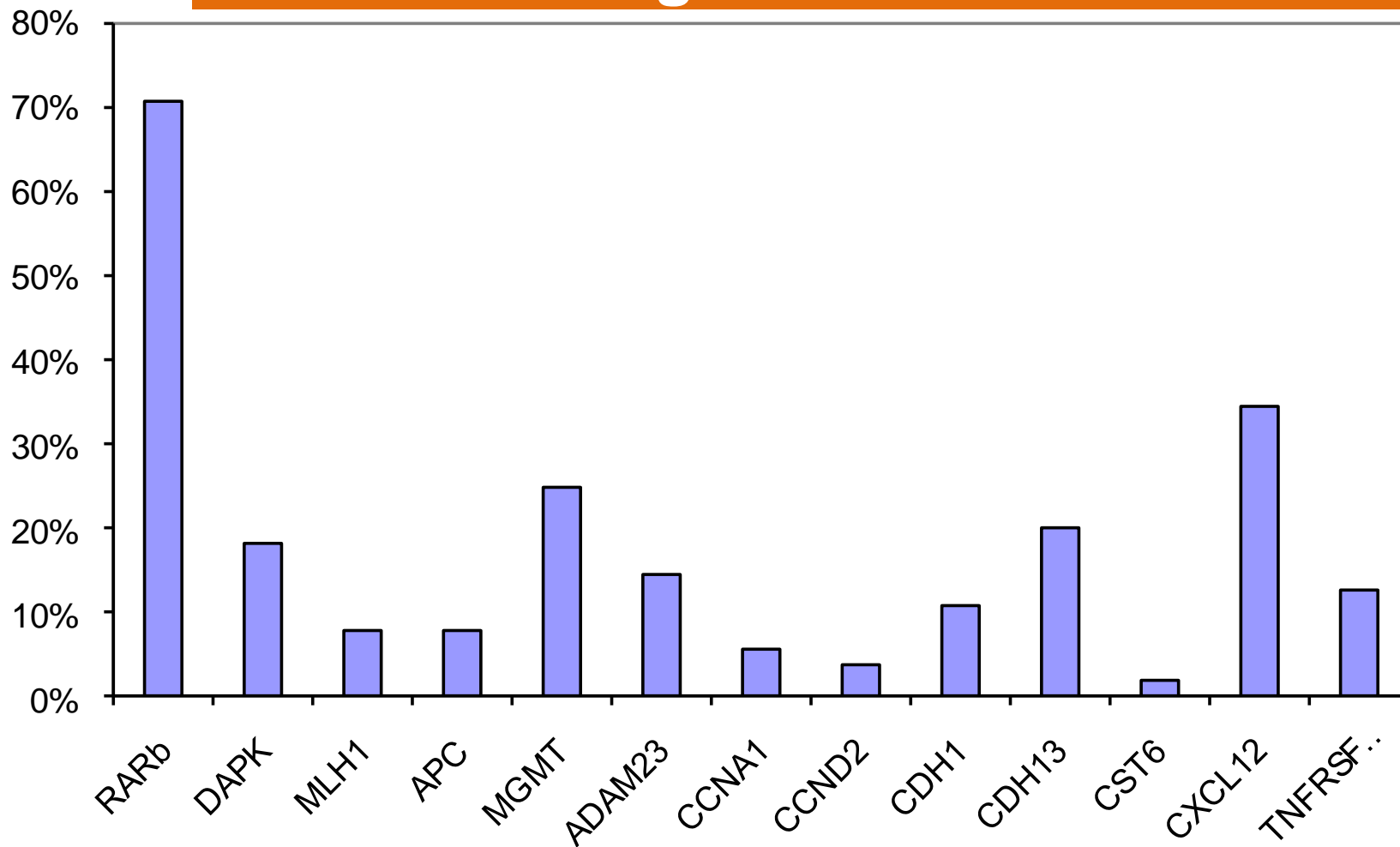
**Primer
tumor**

Hipermetilált gének fej-nyak daganatokban

	Funkció
ADAM23	Sejt adhézió, migráció
APC	Sejt adhézió
CCNA1	Sejt ciklus
CCND2	Sejt ciklus
CDH1	Sejt adhézió, invázió
CDH13	Sejt adhézió, invázió
CST6	Proteáz inhibitor, invázió
CXCL12	Limfocita aktiválás
DAPK	Apoptózis
MGMT	DNS-repair
RAR β 2	Transzkripció szabályozás, növekedés, differenciálódás
TNFRSF10D	Apoptózis

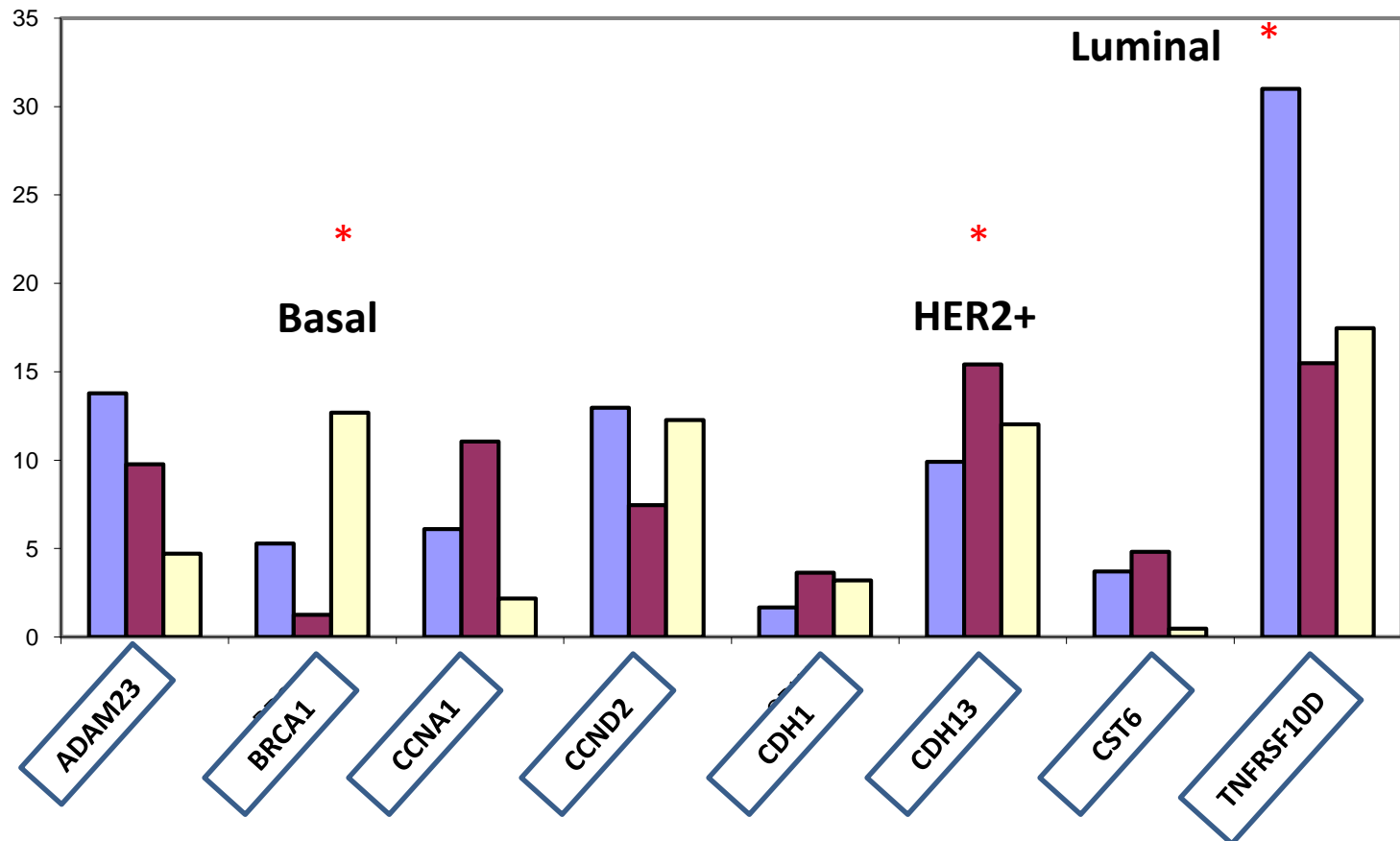
Hipermetilált gének fej-nyak daganatokban

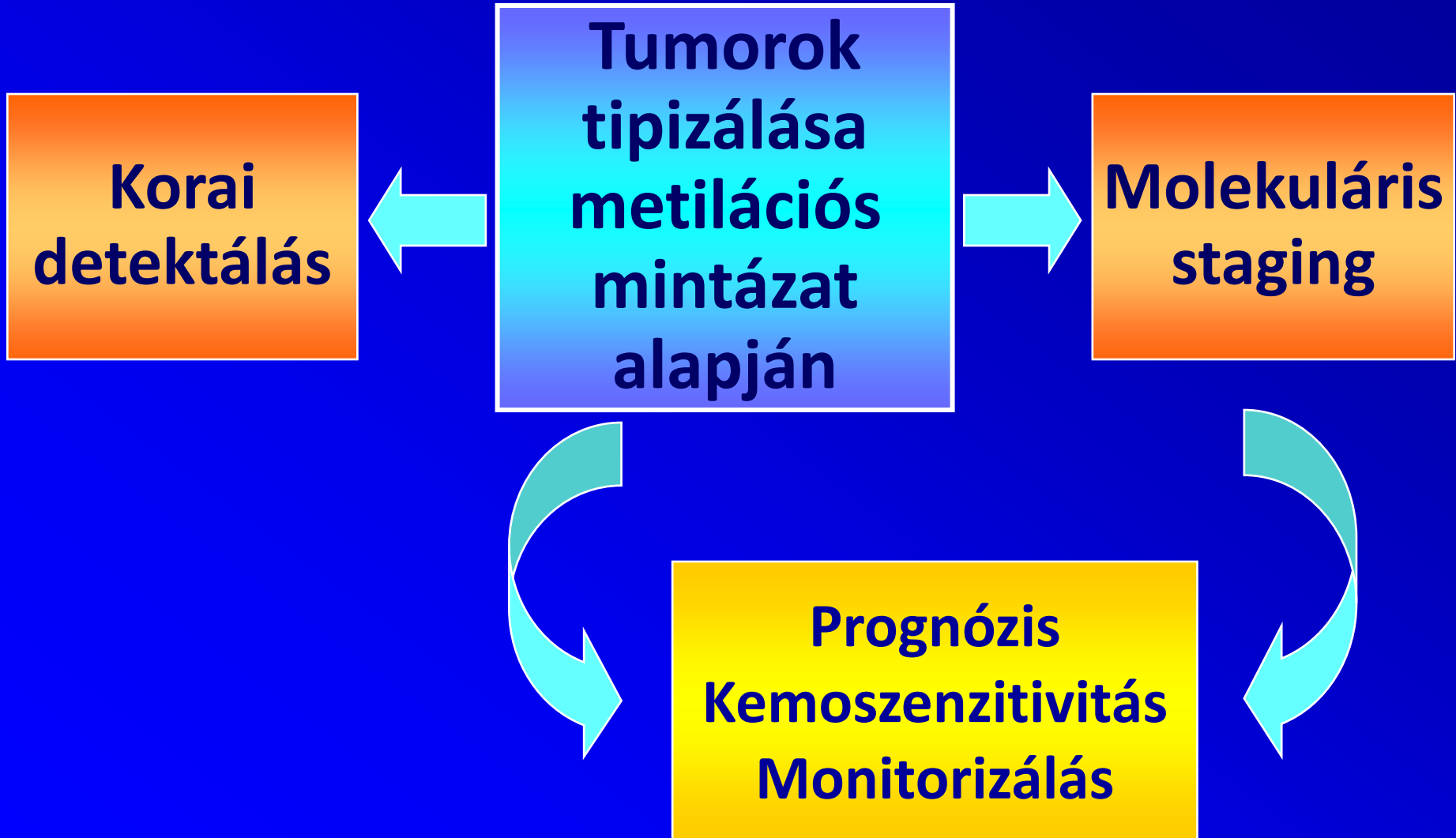
Hipermetilált gének az emlő daganatok molekuláris altípusaiban

Emlő cc altípusok	Funkció
Luminális A	
ADAM23	Sejt adhézió, migráció
CCND2	Sejt ciklus
TNFRSF10D	Apoptózis
HER2+	
CCNA1	Sejt ciklus
CDH1	Sejt adhézió, invázió
CDH13	Sejt adhézió, invázió
CST6	Proteáz gátló, invázió
Bazális	
BRCA1	Sejt ciklus, DNS repair, Apoptózis
CCND2	Sejt ciklus

Emlő daganatok metilációs vizsgálata

Epigenetikus marker vizsgálatok jelentősége

**Molekuláris módszerek
alkalmazása a
daganatterápiában**

**Rezisztencia
faktorok
vizsgálata**

**Molekuláris
staging**

**Gén
polimorfizmusok
vizsgálata**

**Terápiás
target
azonosítása**

Terápiás érzékenység predikciója fej-nyak daganatokban

Daganat-
ellenes szer

Polimorfizmus

5 FU

- Timidilát szintáz
- MTHR
- Dihidropirimidin dehidrognáz (DPD)

Taxán

- MDR1 polimorfizmus
- EGFR, HER2 státusz

Platinum
származékok

- DNS repair gének (XPD, XRCC1)

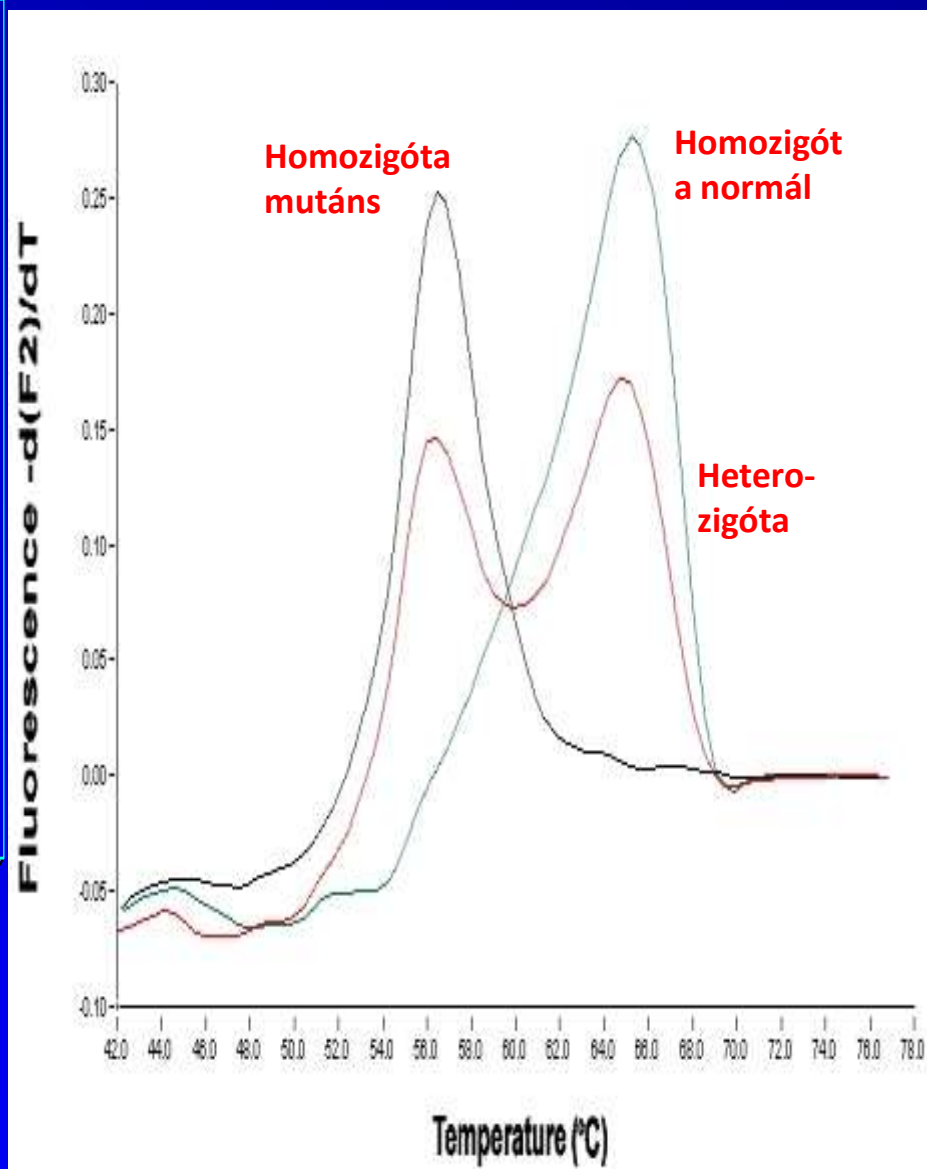
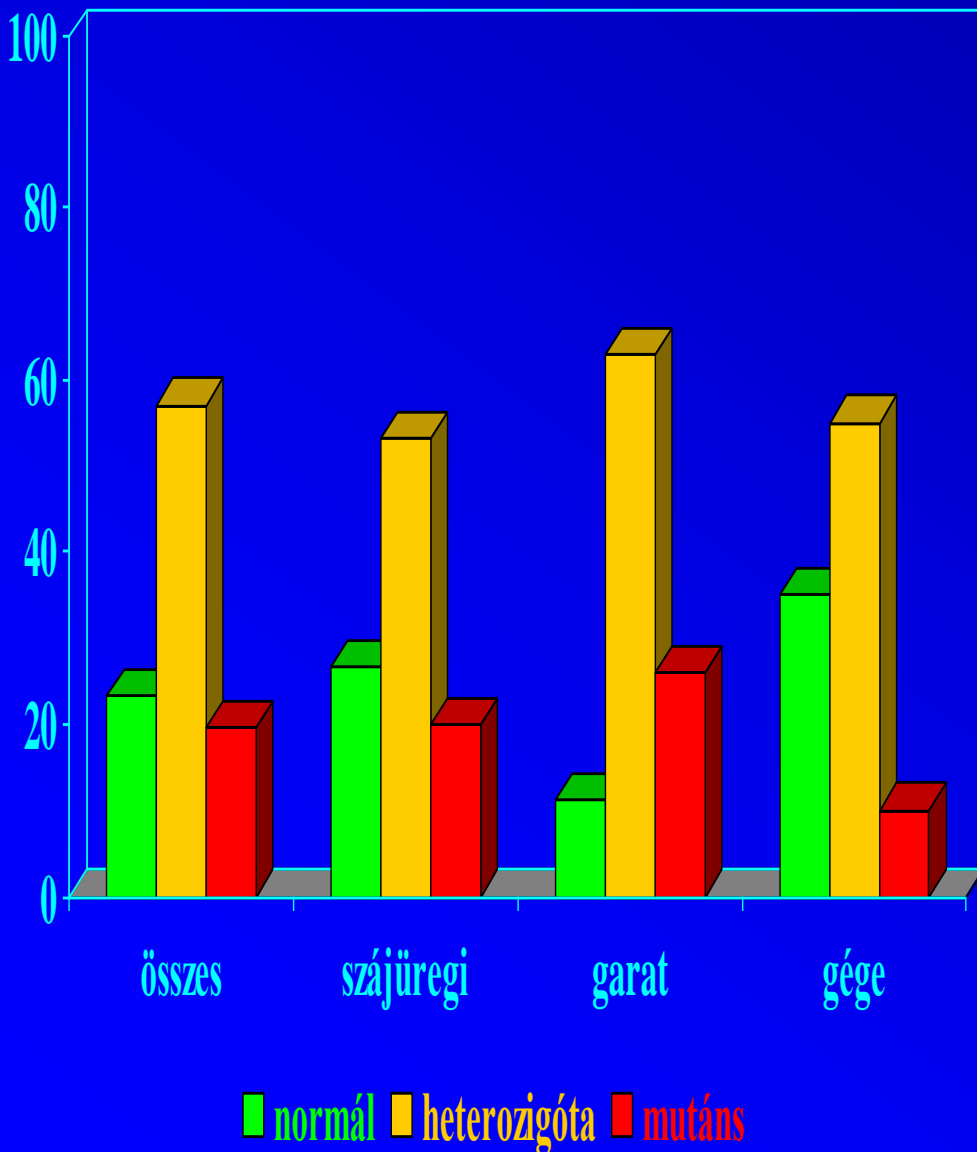
EGFR inhibitorok
Cetuximab

- EGFR (intron 1) polimorfizmus
- EGFR (intron 1CA repeat)

Fej-nyak daganatok farmakogenomikai vizsgálata

- 1. DNA repair enzim polimorfizmus vizsgálata**
XPD cd 312, XRCC1 cd 399
n = 152
- 2. Taxan érzékenység vizsgálata**
MDR1 polimorfizmus
n = 90
- 3. Célzott terápia tirozin kináz gátlók vizsgálata:**
DNS chip, EGFR polimorfizmus vizsgálata
n = 90

XPD cd312 polimorfizmus genotípus megoszlása lokalizációnként

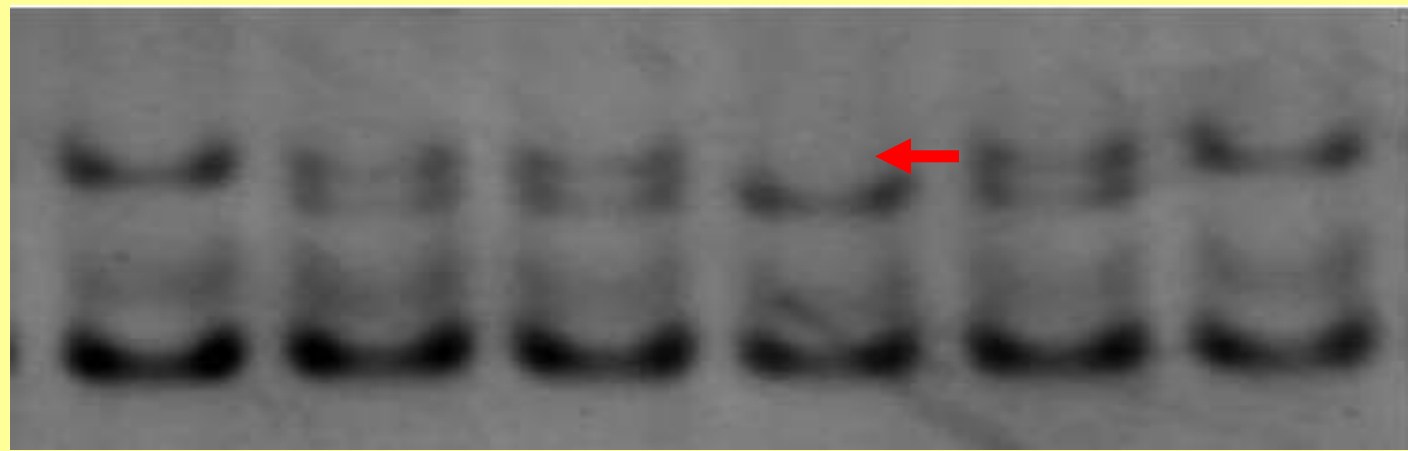

Taxán rezisztencia markerek vizsgálata fej-nyak daganatokban

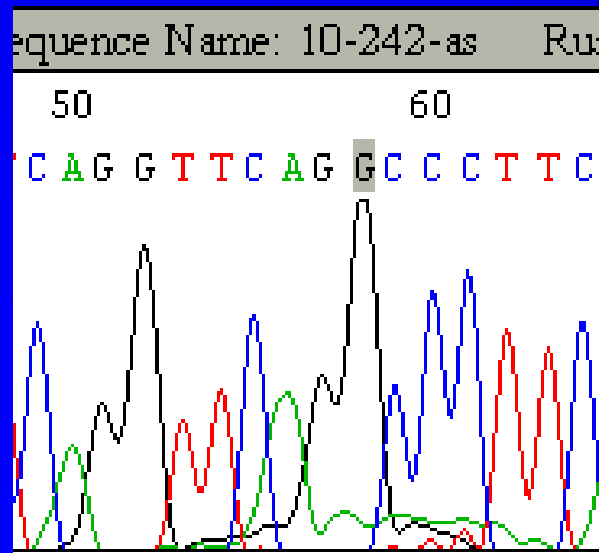
1. MDR 1 polimorfizmus (27%)
2. MRP1, MRP2 O.E. (35%)
3. HER2 O.E. (32%)
4. HER2, EGFR O.E. (28%)

ABCB1/MDR1 exon12 C1236T polimorfizmus SSCP analízise

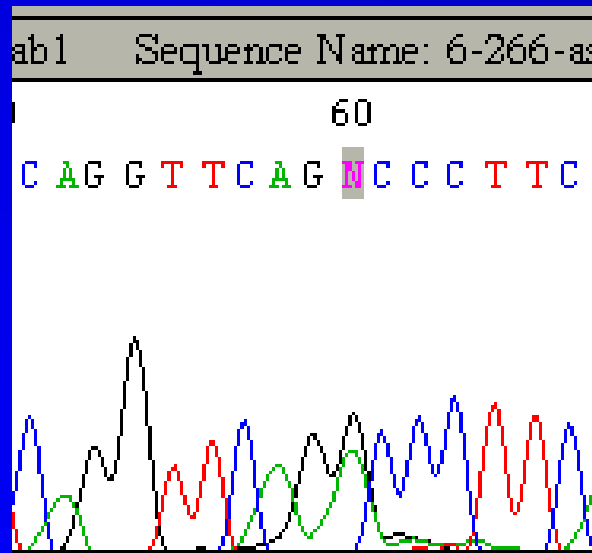
N   **H**   **H**   **M**   **H**   **N**

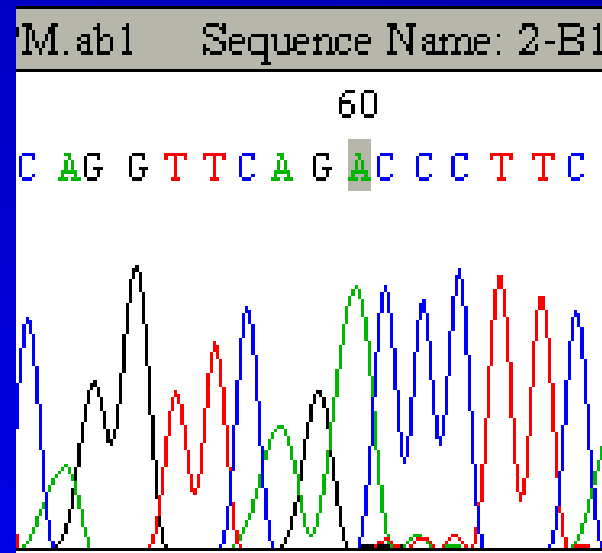
N: normál
homozigóta
H: heterozigóta
M: mutáns
homozigóta

normál homozigóta

heterozigóta

mutáns homozigóta

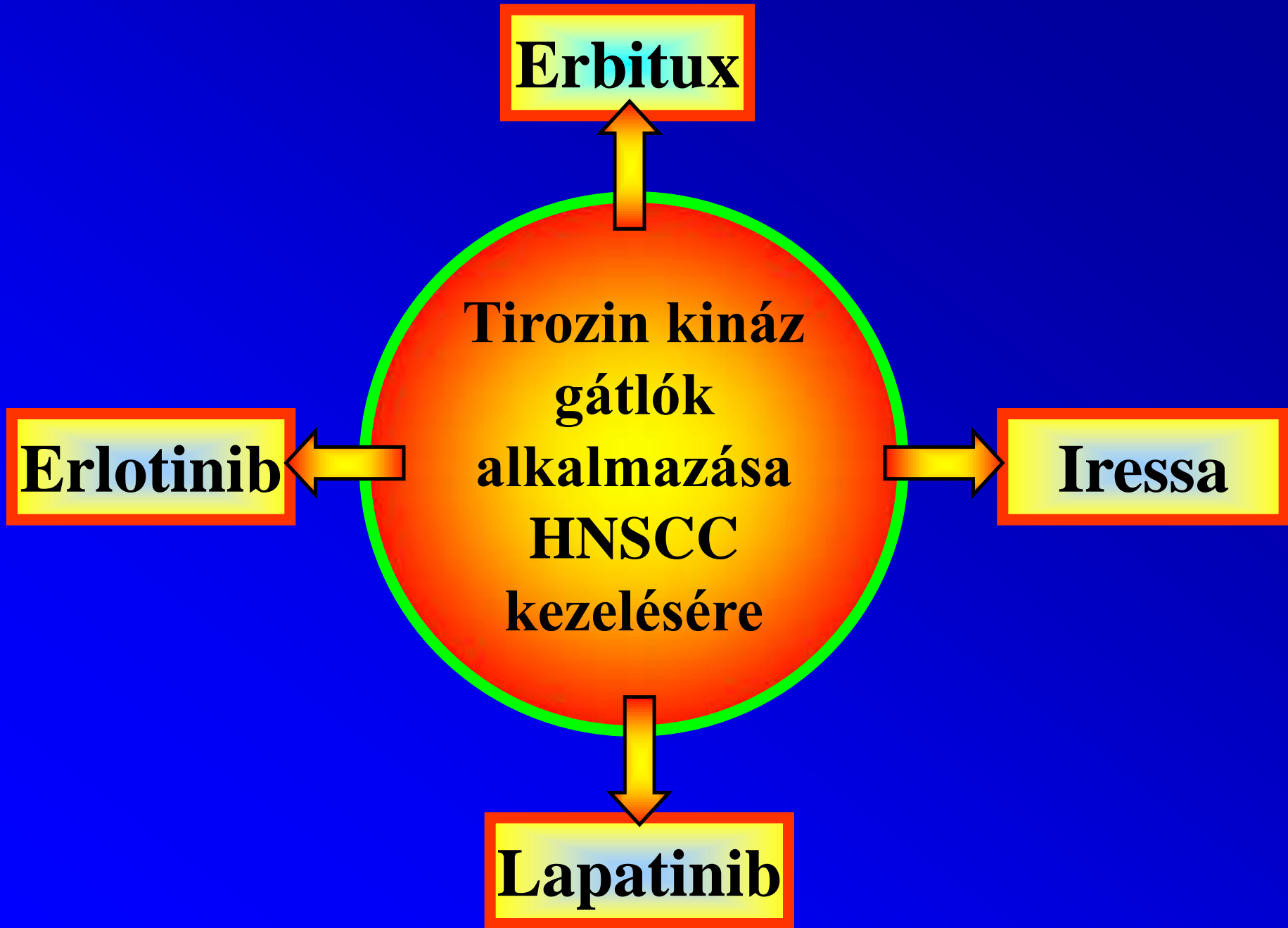
Erbitux

**Tirozin kináz
gátlók
alkalmazása
HNSCC
kezelésére**

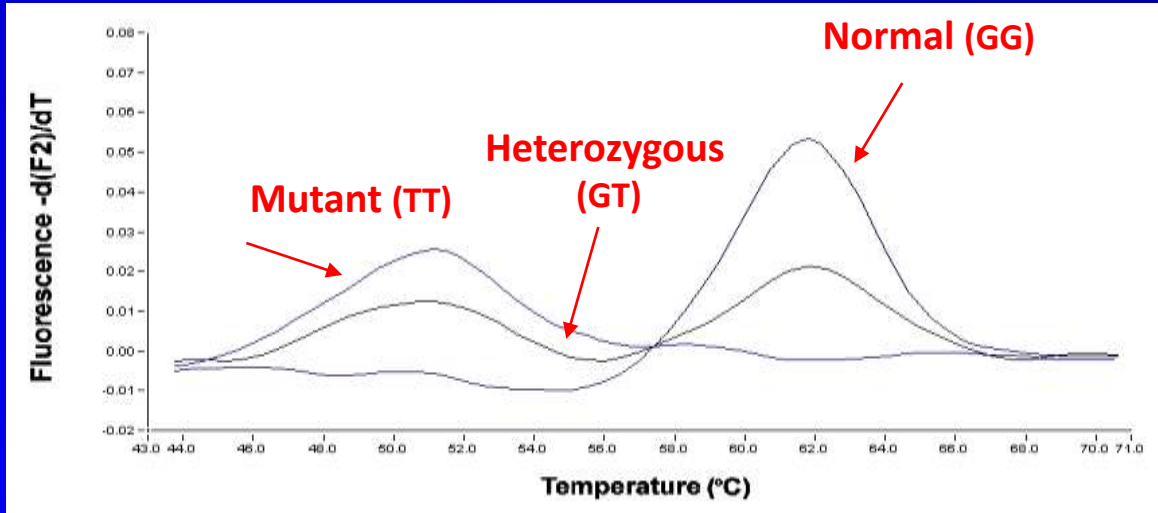
Erlotinib

Iressa

Lapatinib

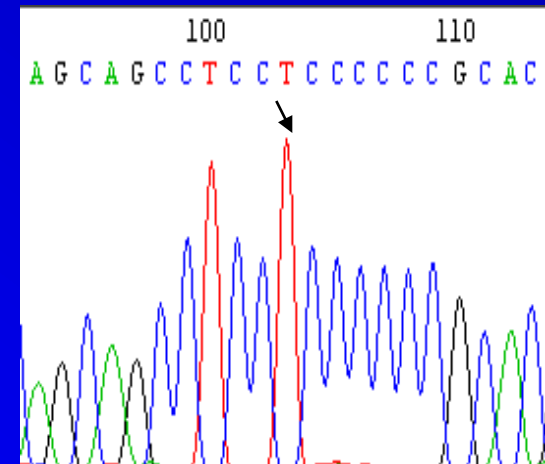
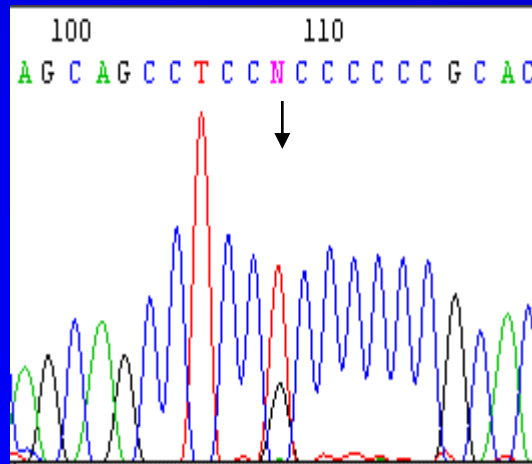
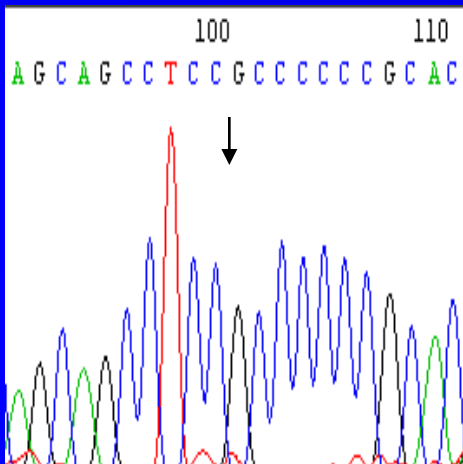
EGFR G-216T polymorphism

N

H

M

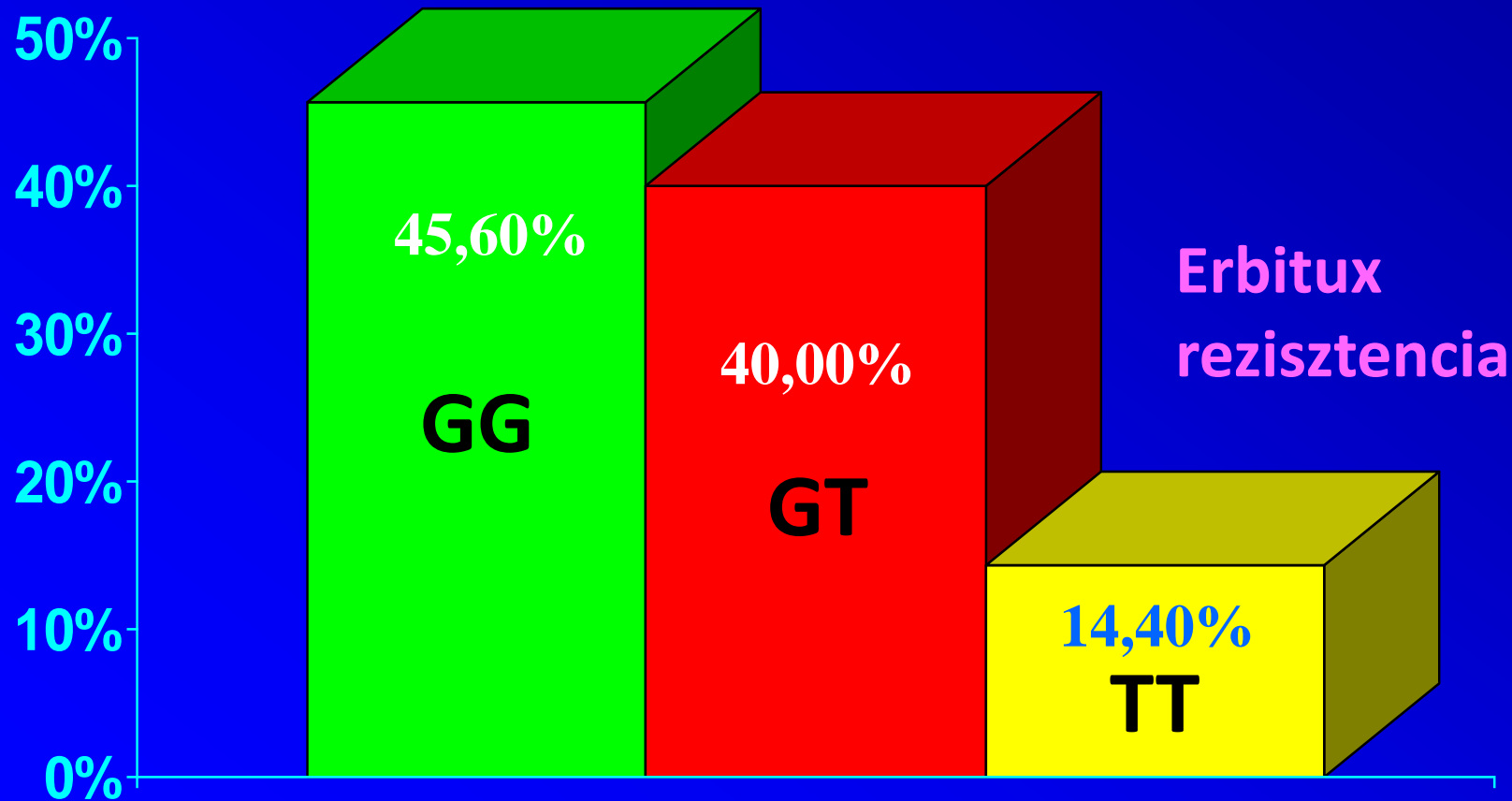

EGFR G-216T génpolimorfizmus fej-nyak daganatokban

Normal

Heterozigóta

Mutáns

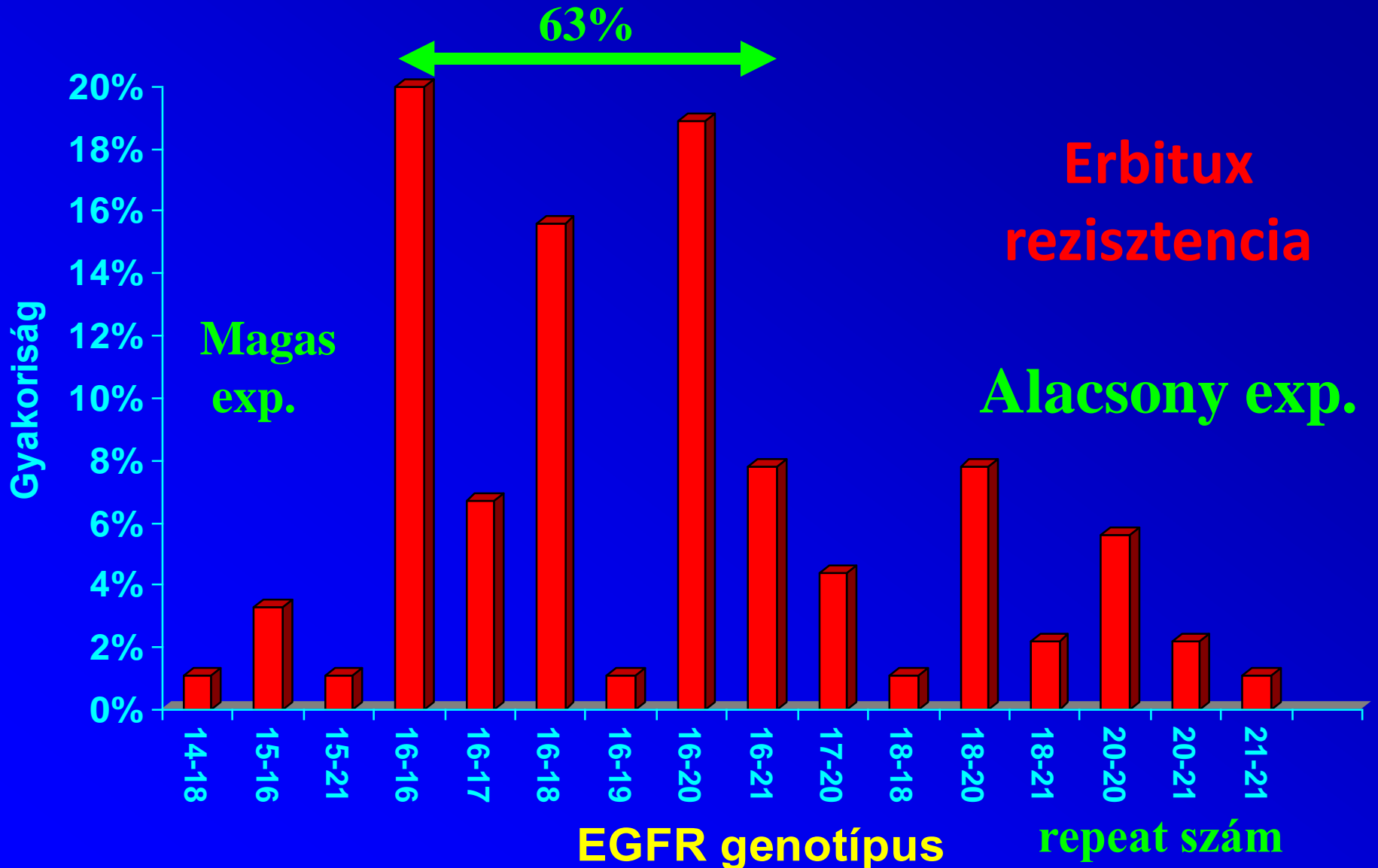

Erbix
rezisztencia

EGFR genotípus

n=152

EGFR intron 1 (CA repeat) genotípus fej-nyak daganatokban

Gén polimorfizmusok vizsgálata fej-nyak daganatokban

- 1. Terápiás érzékenységet jelző
génpolimorfizmusok (XRCC1, XRCC3, XPD)
gyakorisága eltérő a daganat lokalizációja
szerint. Eltérő CisPt érzékenység?**
- 2. EGFR intron 1 alacsony
CA repeat száma magas expresszióval társul
(terápiásérzékenység predikciója)**
- 3. Taxán rezisztencia predikciója MDR1 polimorfizmus
alapján**

Molekuláris vizsgálatok jelentősége terápiás terv kialakításában

1. Molekuláris staging

2. Primer tumorok molekuláris tipizálása

3. Rizikócsoportok kialakítása

4. Rezisztencia faktorok felderítése

5. Terápiás target jellemzése

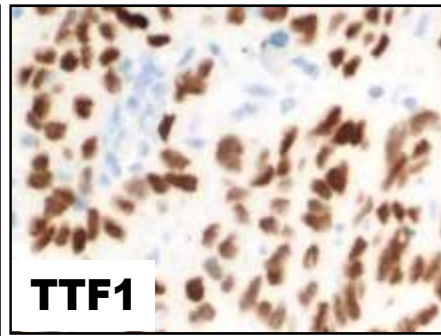
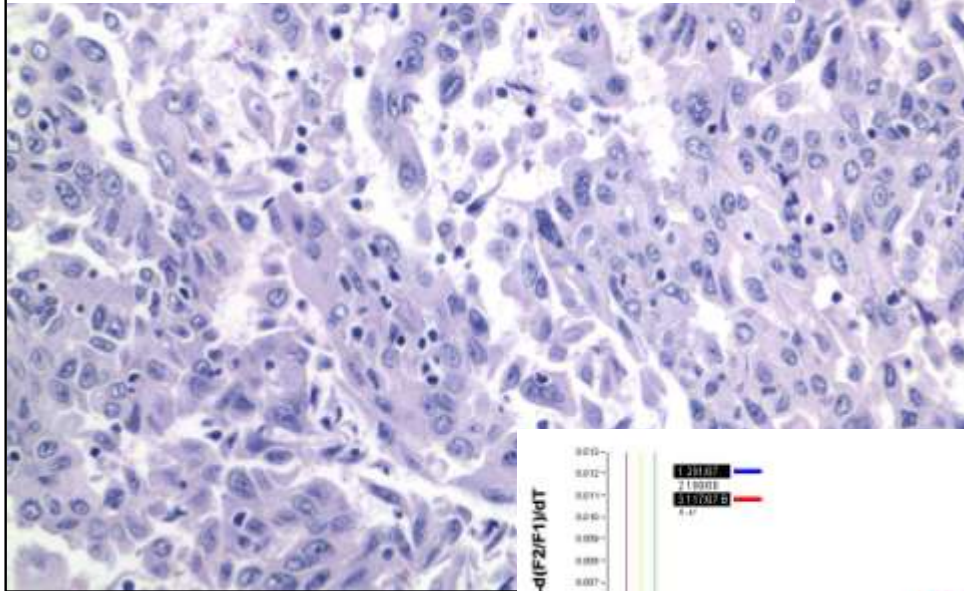
Terápiás target jellemzése

1. Mutációs spektrum meghatározás

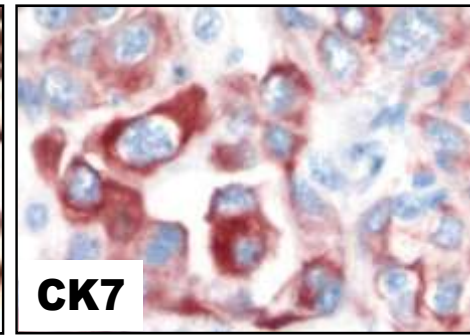
2. Allél vesztés (LOH) vizsgálata

3. Epigenetikus inaktiválás, metilációs mintázat

Tüdő cc. EGFR és K-ras mutáció

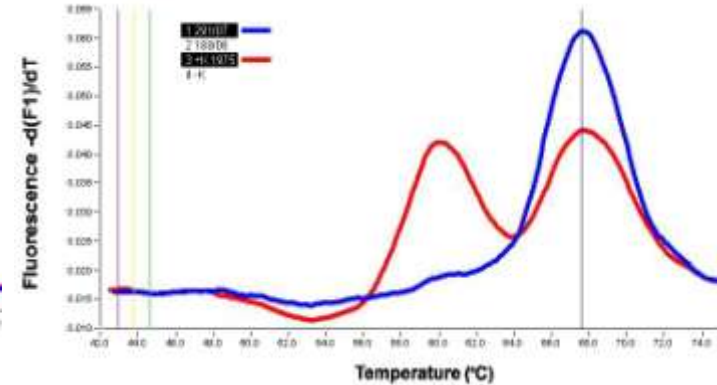
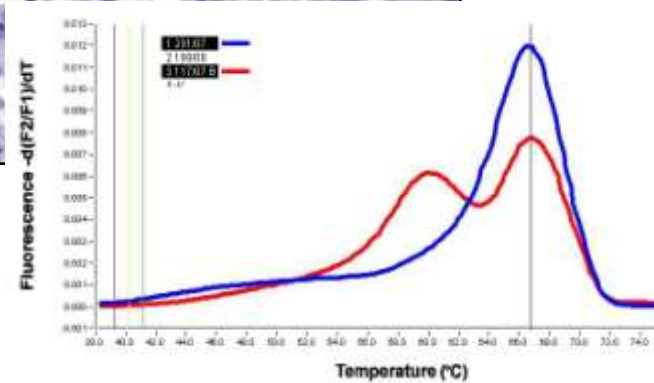
TTF1

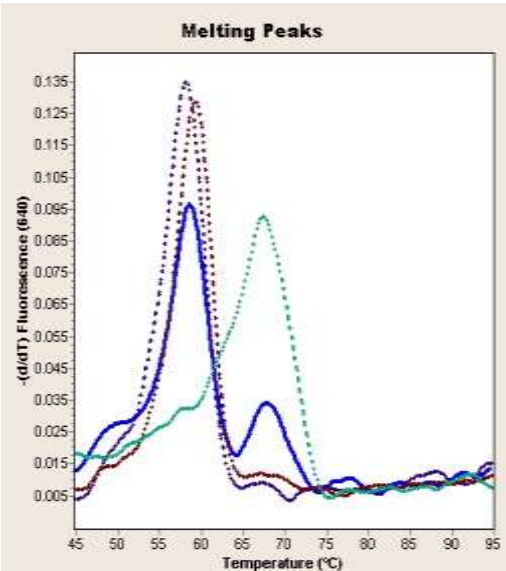
CK7

EGFR e19 wt

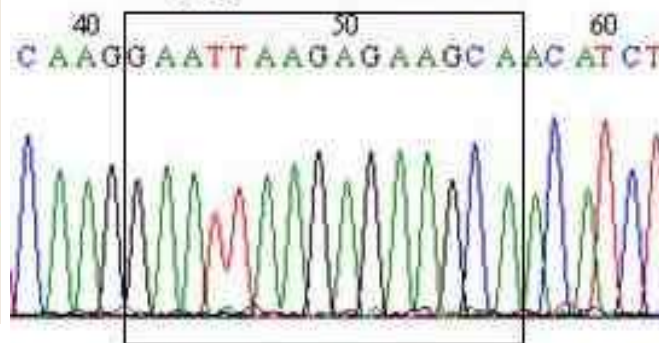
EGFR e21 wt

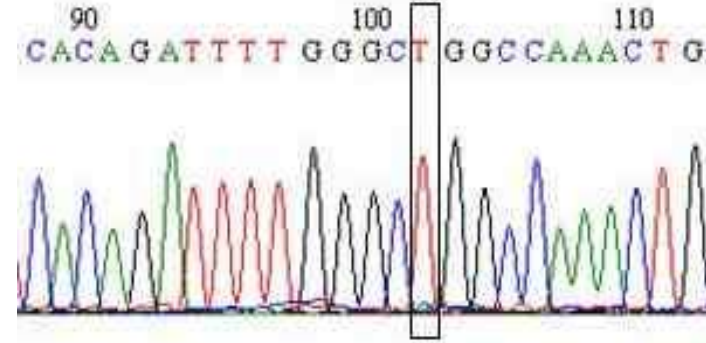
KRAS e2 mut

46. - 50. codon
Leggyakoribb deletio

L858R
G

Tüdő adenocarcinoma

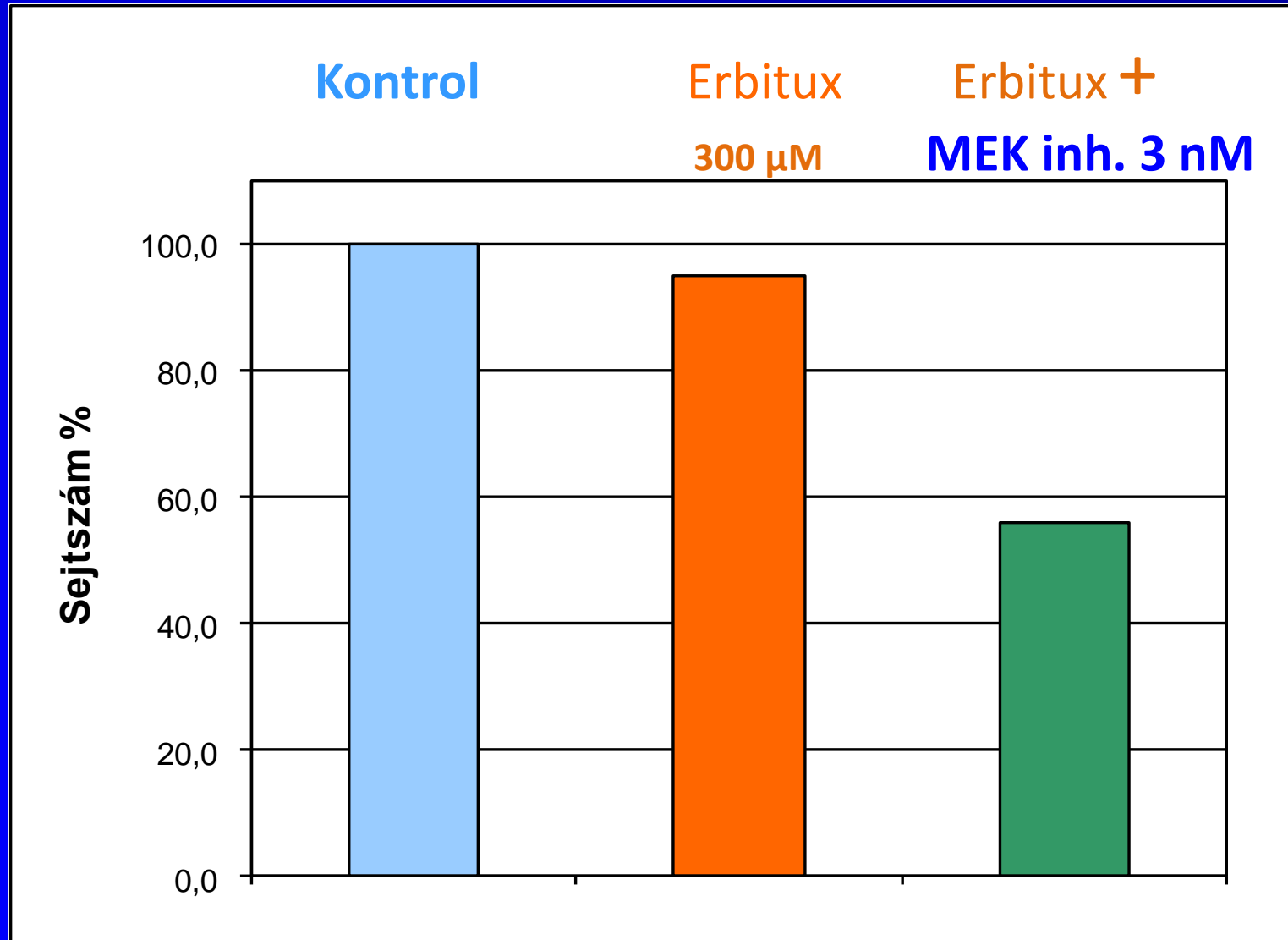
K-ras és EGFR mutáció vizsgálata

Mutáció	Gyakoriság
EGFR e19 del	12/92 (13%)
EGFR e21 L858R	4/64 (6.3%)
KRAS e2 mut. Tarceva resist.	22/77 (28.6%)
KRAS e2 + EGFR e19 mut	0/77 (0%)
KRAS e2 + EGFR e21 mut	2/55 (3.6%)

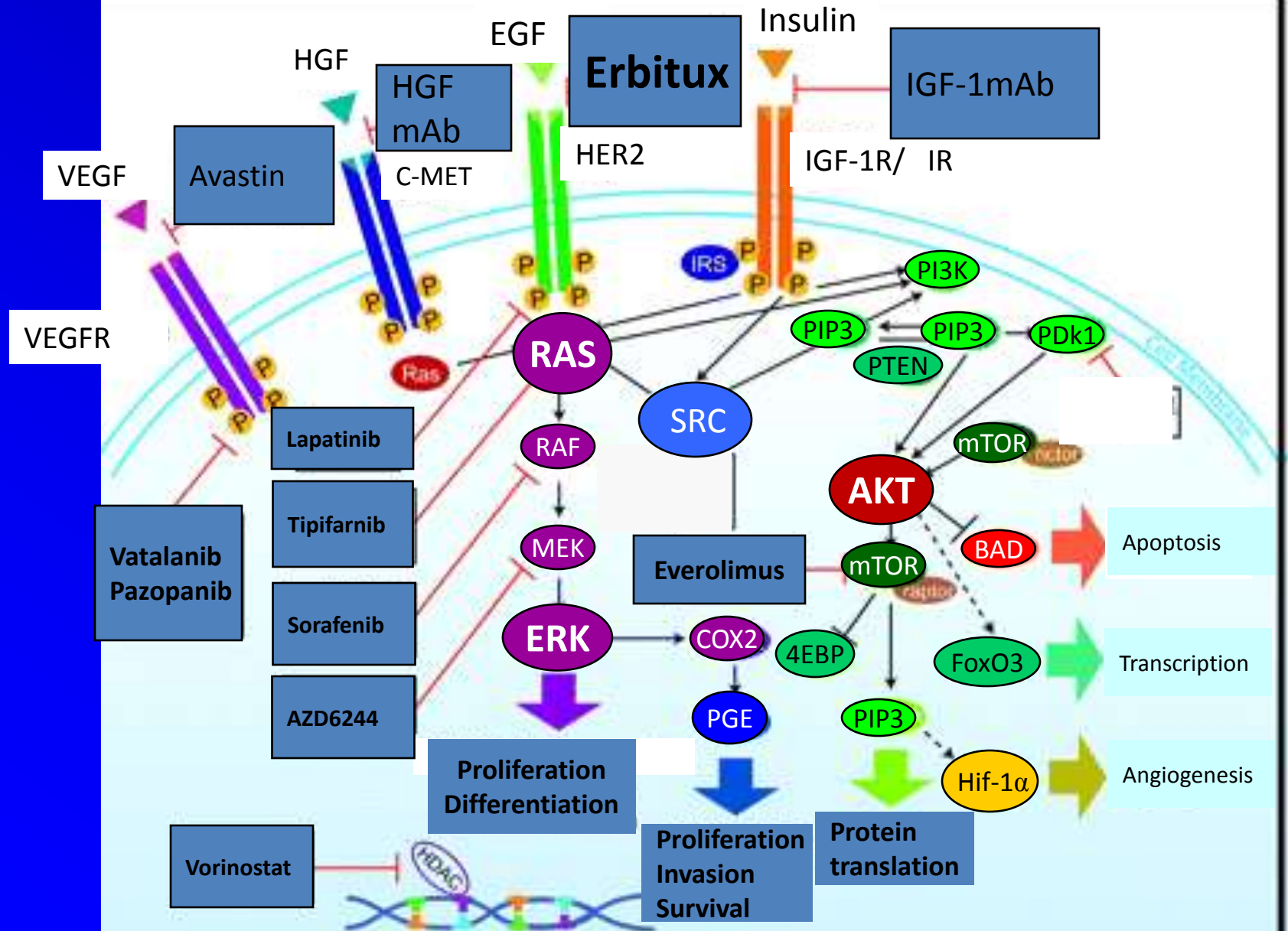
N=250

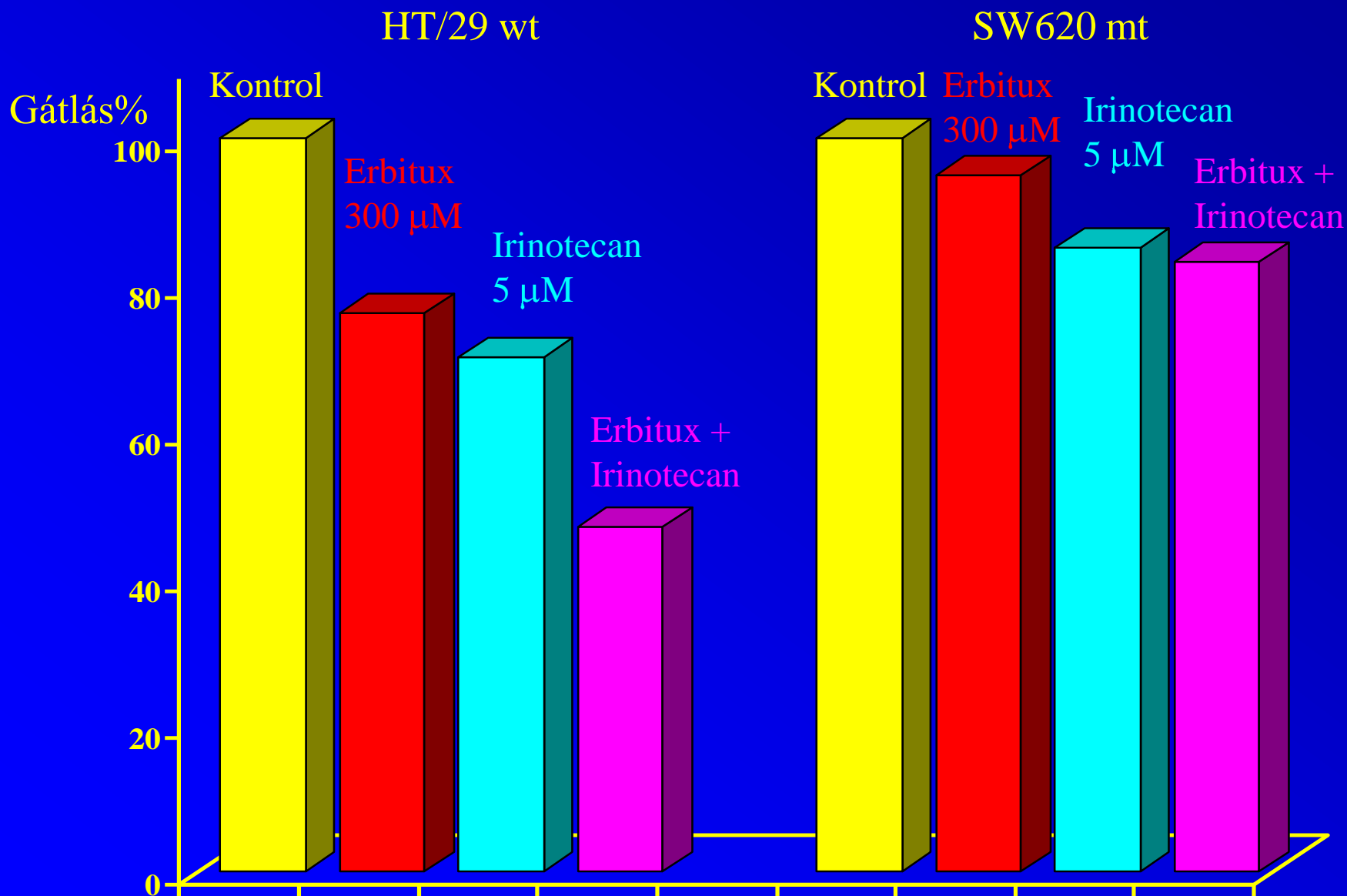
A549 (mut K-ras) kezelése MEK ½ inhibitorral (Calbiochem)

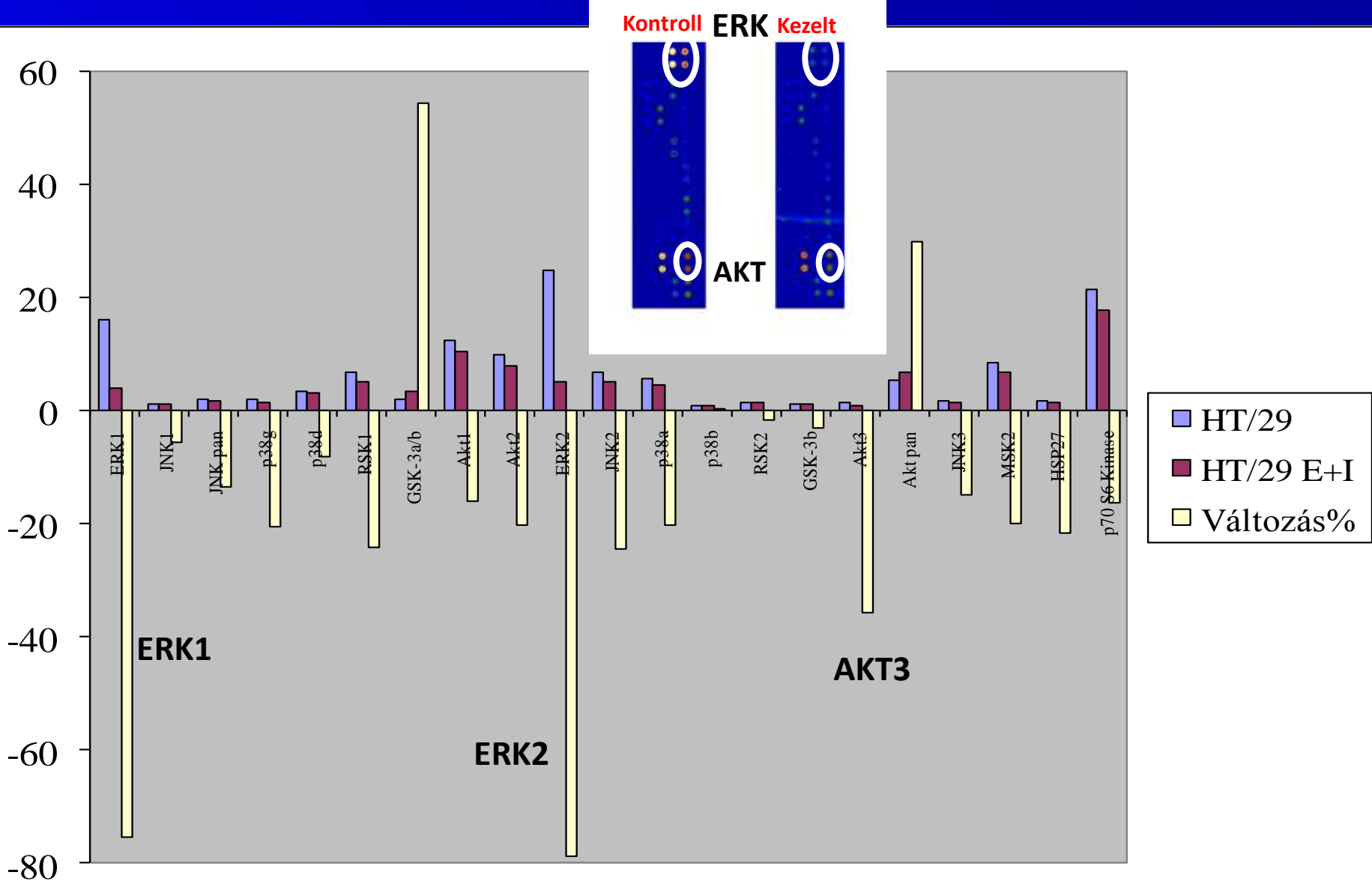
Vastagbél daganatok szignálátvitel útjai

Erbitux és Irinotecan kezelés hatása K-ras wt és mt vastagbél sejtvonalakra

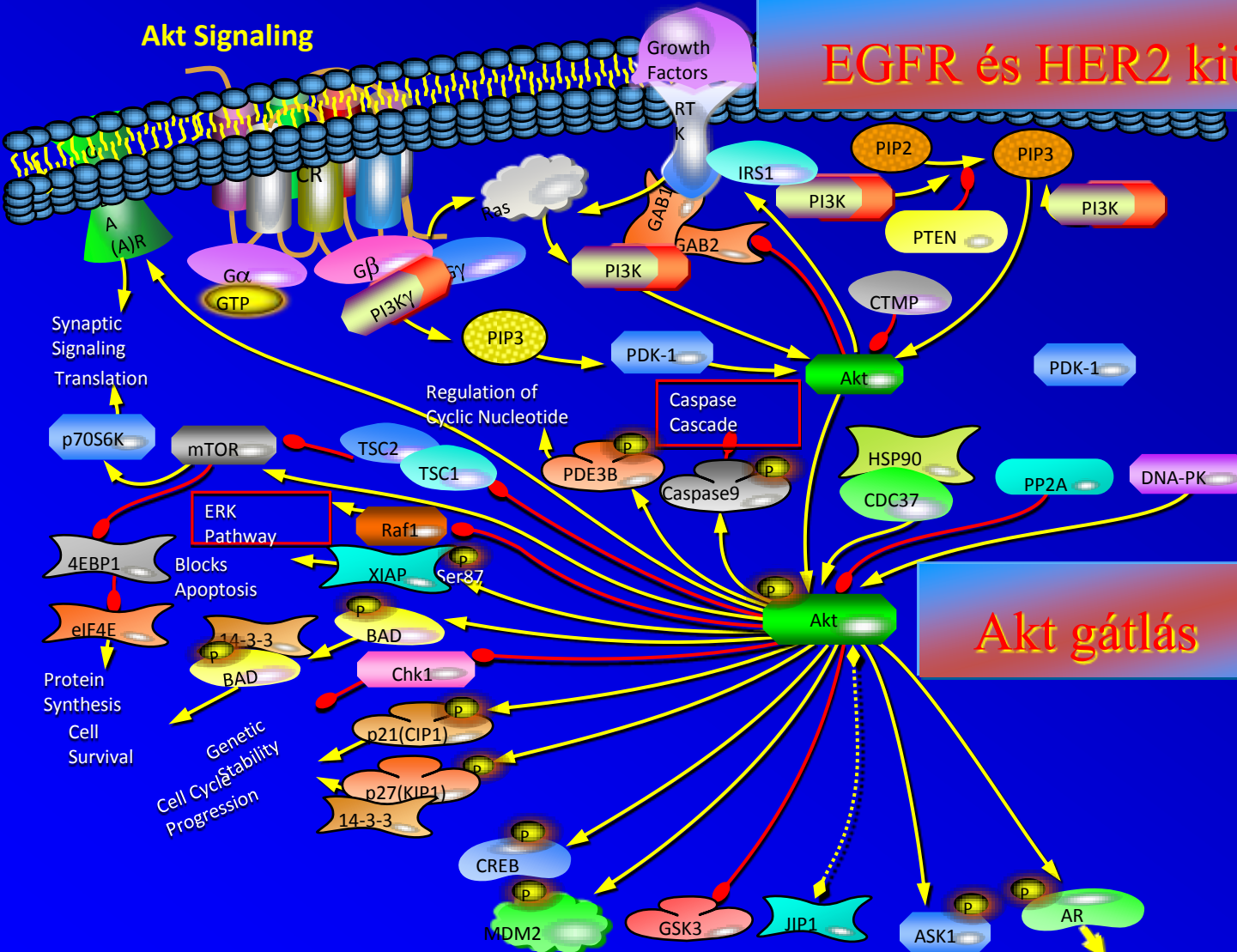
HT/29 sejtvonal foszforilációs szintjeinek változása erbitux és irinotecan kezelés hatására

**EGFR és HER2, MEK, BRCA1 knock out
variánsok kialakítása sRNAi technikával;
gén expressziós mintázat
meghatározása oligo DNS chip-el**

Akt Signaling

EGFR és HER2 kiütés

Akt gátlás

Sejt proliferáció

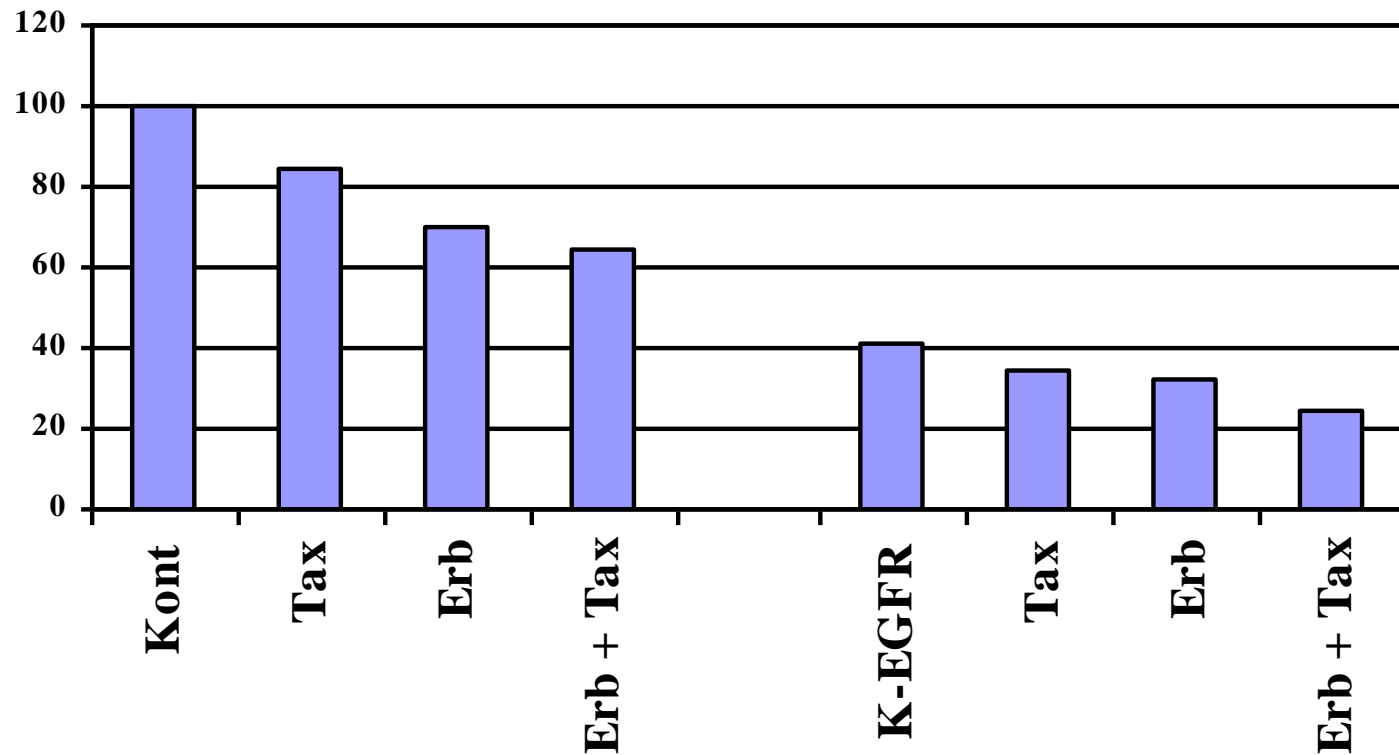
Akt expresszió EGFR knock out fej-nyak daganat xenograftban

GAPDH

%

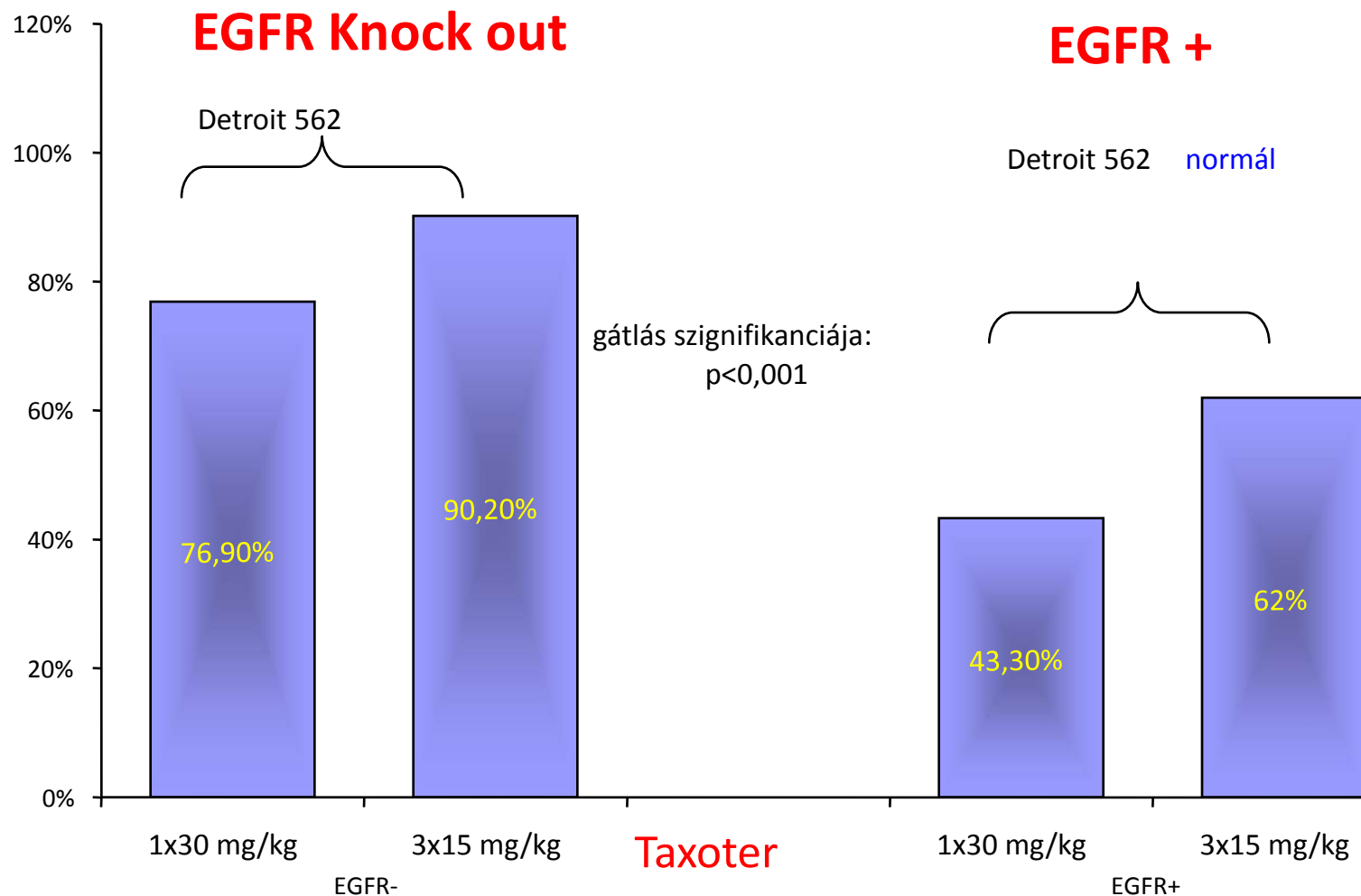
FaDu EGFR+

FaDu EGFR Knock Out

EGFR knock out fej-nyak daganat xenograft terápiai érzékenysége

Tumor gátlás a kontroll %-ában 51 napos tumor esetén

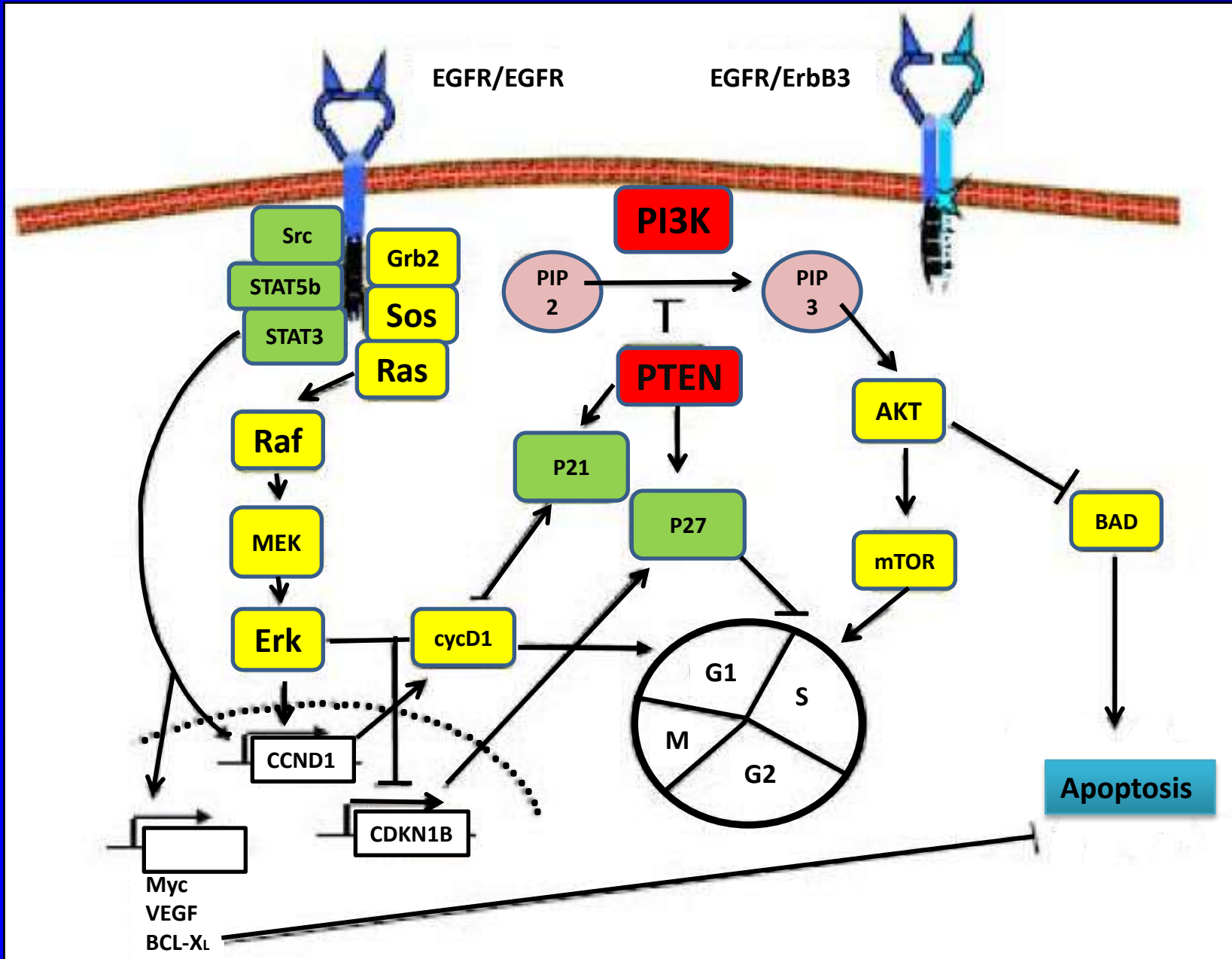
EGFR, HER2 knock out daganattenyésztetek alkalmazása

- Új gyógyszerek screenelése
- Szignál-átviteli utak felderítése
- Gyógyszerkombinációk preklinikai vizsgálata (tirozin kináz gátlók, aromataz gátlók, antiestrogének, sugárterápia, CisPt. etc.)

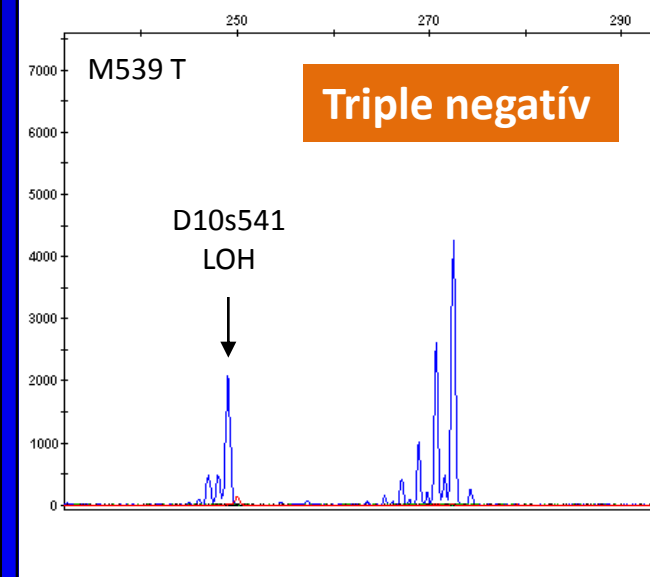
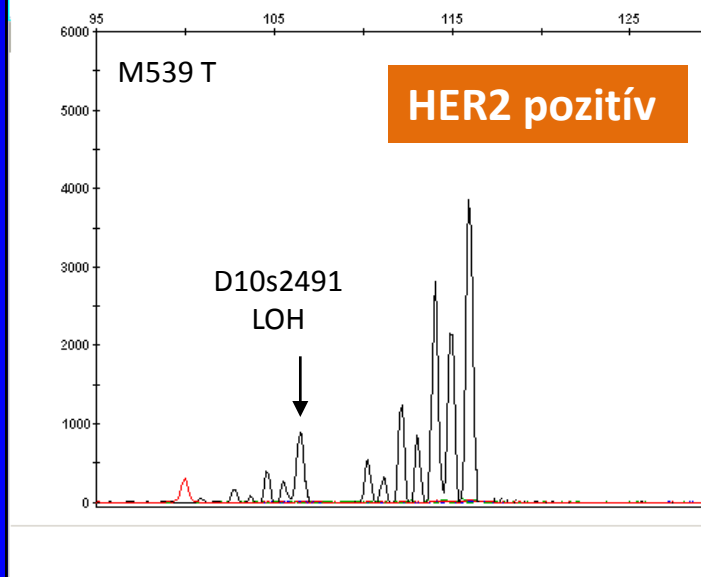
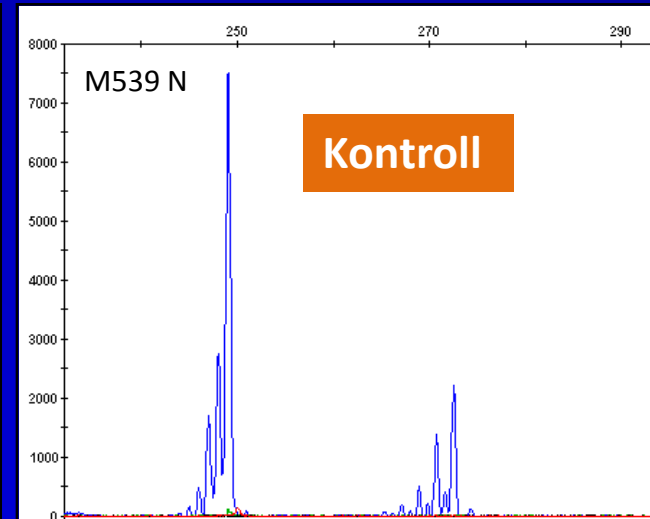
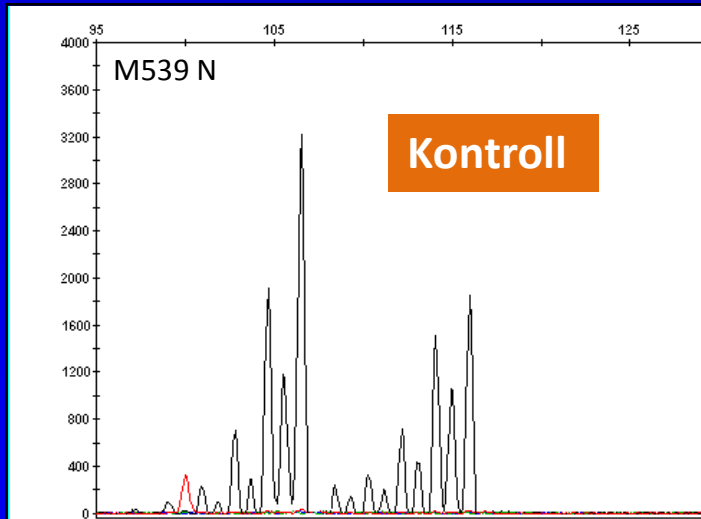
Célzott terápia rezisztencia faktorai

- 1** Alternatív növekedési szignál átviteli utak aktiválása
- 2** Mutációk kialakulása szignál átvitelben részt vevő génekben (K-ras, **PI3K** mutációk)
- 3** Sejtproliferációt gátló gének inaktiválása (**PTEN** LOH, Herceptin rezisztencia)

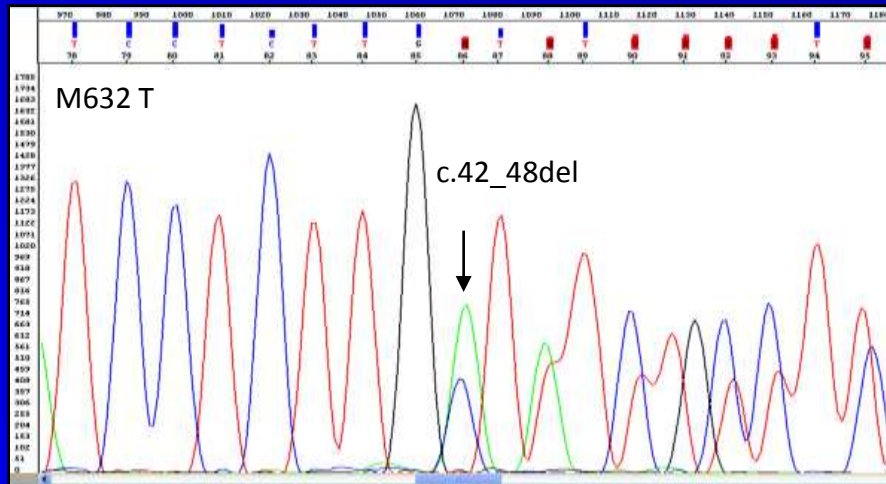
Resistance mechanisms originating from EGFR downstream effectors

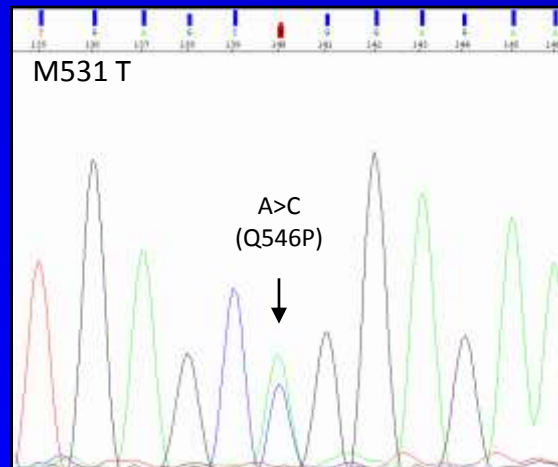
PTEN allélvesztés emlő daganatokban

P3 kináz és PTEN mutáció emlő daganatokban

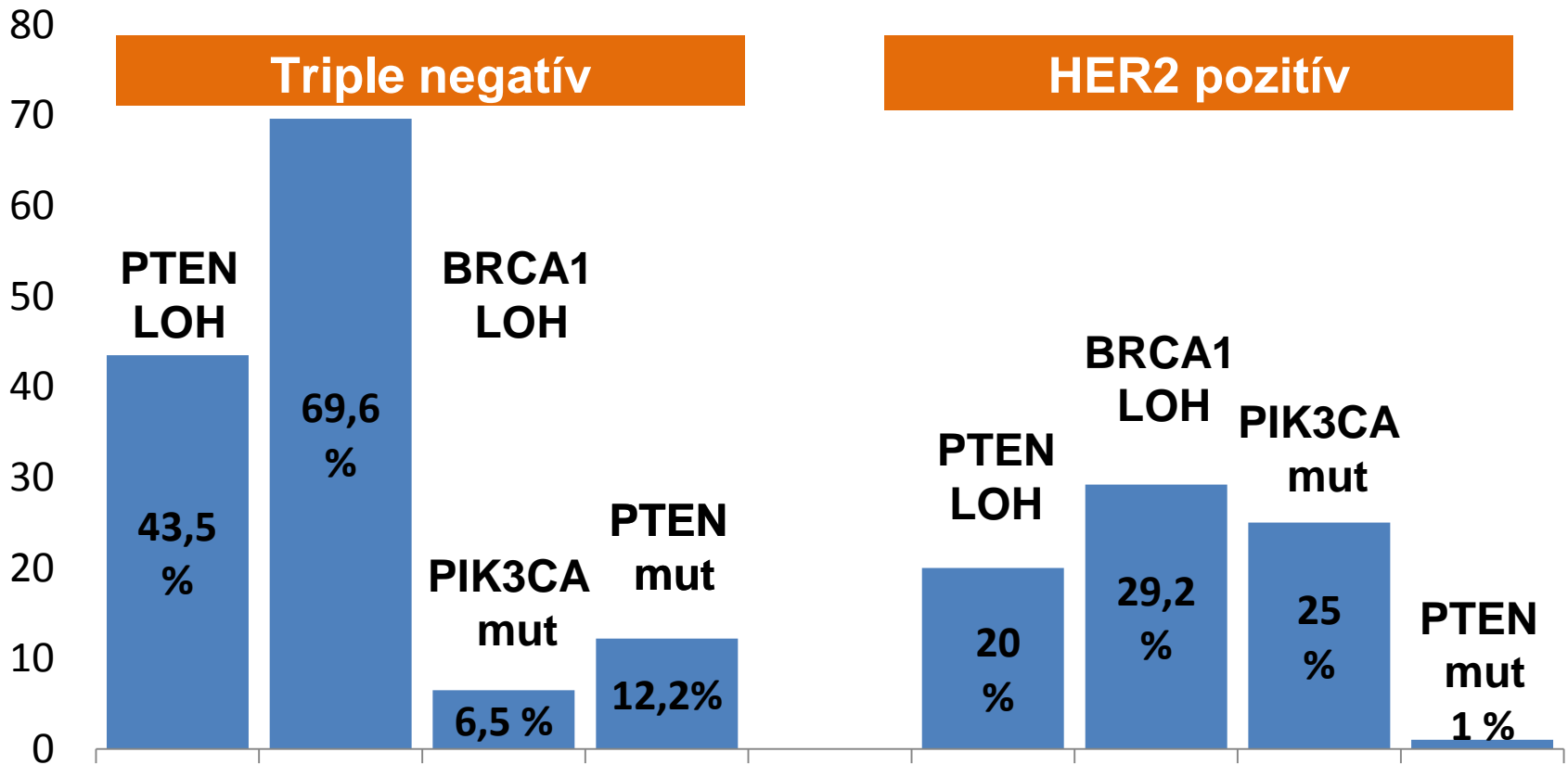

Deléción a PTEN 1. exonban

Pontmutáció a PIK3CA 9. exonban

Szerérzékenységet meghatározó genomikai változások emlő daganatokban

Célzott terápiával szembeni rezisztencia megszüntetése

1.

Target molekula mutációja

Új TK inhibitor alkalmazása Pl.: Imatinib helyett Nilotinib, Sorafenib alkalmazása

2.

Alternatív szignál átviteli út aktiválása

Multikináz inhibitorok alkalmazása

3.

Alacsony klinikai válasz célzott terápiára

Kombinációs terápia alkalmazása

Genomikai vizsgálatok jelentősége a daganatterápiában

1. Genomikai markerek alkalmazása molekuláris stagingre
2. Terápiás target azonosítása mutációinak azonosítása
3. Rezisztencia faktorok vizsgálata
4. A daganat farmako-kinetikai jellemzése génpolimorfizmusokkal
5. Daganattípusra jellemző szignálutak felderítése
6. Individualizált terápiás protokollok kialakítása